

H O T Ă R Ă R E A nr.1-183/2024
privind examinarea proiectului legii pentru modificarea
unor acte normative (privind gestionarea eficientă a stărilor de urgență)

27 iunie 2024

municipiul Chișinău

Examinând proiectul de lege pentru modificarea unor acte normative (*privind gestionarea eficientă a stărilor de urgență*), audiind informația prezentată de către doamna Svetlana Balmuș, Consiliul Superior al Procurorilor –

C O N S T A T Ă :

Pe rolul Consiliului Superior al Procurorilor se află, pentru examinare, demersul secretarului general adjunct al Guvernului, Lilia Dabija, prin care s-a solicitat viziunea instituțională aferentă proiectului de hotărâre cu privire la aprobarea proiectului de Lege pentru modificarea unor acte normative (*privind gestionarea eficientă a stărilor de urgență*).

Potrivit demersului de avizare, în ședința secretarilor generali din data de 17.06.2024, secretarul general adjunct al Ministerului Justiției, Stela Braniște, a prezentat proiectul de lege pentru modificarea unor acte normative, înregistrat cu numărul unic 529/MJ/2024, solicitând anunțarea proiectului de referință spre avizare și remiterea către autoritățile interesate în vederea expunerii punctului de vedere prin prisma competențelor instituționale.

Din nota de fundamentare se atestă că proiectul de lege, care constituie obiectul prezentei hotărâri, este elaborat de Ministerul Justiției în vederea remedierii curenților legislative cu privire la gestionarea eficientă a stărilor de urgență și lichidării deficiențelor de aplicare a măsurilor la nivel instituțional pe durata stării de urgență.

În contextul raționamentelor expuse de către Curtea Constituțională în Hotărârea nr.17/2020, dar și a adresei sale¹ se reține că prezentul proiect de lege urmărește reglementarea unui instrument de ordin procedural prin care să se asigure un control parlamentar eficient asupra dispozițiilor emise de către Comisia pentru Situații Excepționale al Republicii Moldova.

Totodată, se susține că prin intermediul proiectului în speță se asigură și o consolidare a modalității de transpunere în legislația internă a *Principiilor de la Siracusa privind dispozițiile de restricție sau de derogare din Pactul internațional cu privire la drepturile civile și politice*², principii ce au fost prezentate în detaliu în hotărârea Curții europene a drepturilor omului *A. și alții împotriva Regatului Unit [MC]*³.

Așadar, în registrul contextual menționat, proiectul vine să implementeze și recomandarea particulară conținută în Raportul de extindere al Comisiei Europene privind Republica Moldova din noiembrie 2023, care stabilește că „*Guvernul ar trebui să adopte un mecanism de control parlamentar eficient al deciziilor emise de Comisia pentru situații de urgență, în conformitate cu Principiile de la Siracusa*”. Această recomandare subsecvent a fost consacrată în calitate de acțiune distinctă în cadrul Planului național de acțiuni pentru aderarea Republicii Moldova la Uniunea Europeană

¹ nr. PCC-01/47a din 23 iunie 2020

² <https://www.icj.org/wp-content/uploads/1984/07/Siracusa-principles-ICCPR-legal-submission-1985-eng.pdf>

³ nr. 3455/05, 2009, pct.109-110

pe anii 2024-2027, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 829/2023 (acțiunea nr. 28 „Adoptarea unui mecanism de control parlamentar eficient al deciziilor Comisiei pentru Situații Excepționale” din cadrul Clusterului 1. Valori fundamentale, compartimentul „Criteriul politic”).

În esență, se remarcă că autoritățile responsabile de gestionarea stării de urgență au nevoie de reglementarea unor prevederi mai extinse și în același timp previzibile care să cuprindă tot spectrul de acțiuni ce pot fi întreprinse pe durata stării de urgență pentru a putea reacționa prompt la diversitatea situațiilor de urgență. Astfel, este necesară corelarea și eficientizarea relațiilor interinstituționale pe perioada stării de urgență în contextul fundamentării unui mecanism funcțional în ceea ce privește aplicarea unitară a prevederilor din Legea nr.212/2004 privind regimul stării de urgență, de asediu și de război. Prin urmare, stabilirea unor limite stricte cu privire la termenele, circumstanțele și domeniul de aplicare a competențelor legate de starea de urgență sunt esențiale.

Analizând prevederile proiectului de lege în speță, se reține intenția autorului de modificare a Legii nr.212/2004, Legii nr.10/2009 privind supravegherea de stat a sănătății publice, Legii nr. 271/1994 cu privire la protecția civilă, Legii nr.345/2003 cu privire la apărarea națională și Legii nr.104/2020 cu privire la rezervele de stat și de mobilizare.

Ținând cont de rolul constituțional de garant al independenței și imparțialității procurorilor, precum și de competențele legale ale Consiliului Superior al Procurorilor, prezintă interes și vor fi analizate dispozițiile Capitolului VI din Legea nr.212/2004 din proiect.

Potrivit autorului proiectului capitolul de referință urmează să cuprindă prescripția și termenele, activitatea instanțelor de judecată în cauzele civile, particularitățile procedurilor de executare silită precum și activitatea organelor de urmărire penală și a instanțelor de judecată în cauzele penale, civile, contravenționale și de contencios administrativ.

Având în vedere prevederile art.2 alin.(4) din Codul de procedură penală, care statuează expres că normele juridice cu caracter procesual din alte legi naționale pot fi aplicate numai cu condiția includerii lor în prezentul cod, propunem transferarea dispozițiilor referitoare la activitatea organelor de urmărire penală și a instanțelor de judecată în cauzele penale în perioada stării de urgență, de asediu sau de război, în legea procesual penală, prin introducerea unui capitol nou, separat, în Titlul III unde sunt reglementate proceduri speciale, iar dispozițiile materiale, în speță cele privind prescripția tragerii la răspundere penală, să fie stabilite în Codul penal – art.60.

Din perspectiva aceleiași optici, o manieră similară de reglementare va fi aplicată în privința celorlalte prevederi din Capitolul VI din proiect referitoare la activitatea instanțelor de judecată în cauzele civile, contravenționale și cele de contencios administrativ, etc.

În partea ce ține de fixarea în art.65 alin.(2) din proiect, a unor termeni rigizi de 30 de zile și, respectiv, de 15 zile pentru efectuarea urmăririi penale, considerăm o astfel de decizie a autorului proiectului ca fiind una nejudicioasă, deoarece în accepțiunea art.259 alin.(1) și (2) din Codul de procedură penală, urmărirea penală se efectuează în termen rezonabil și respectarea acestuia într-o cauză concretă se asigură de către ofițerul de urmărire penală și procurorul de caz, ținându-se cont de criteriile de apreciere a termenului rezonabil prevăzute la art. 20 alin. (2).

Ținem să menționăm că pe parcursul exercitării urmăririi penale pot fi dispuse

efectuarea unor măsuri procesuale care pot avea o durată considerabilă de timp (mai mare de 30 de zile), spre exemplu: măsurile speciale de investigații, expertize judiciare, comisii rogatorii, etc, fără de rezultatele cărora o decizie justă de finalizare a urmăririi penale nu poate fi luată de organul de urmărire penală.

Din perspectiva justificării raționamentului instituirii unor termeni restrânși de efectuare a urmăririi penale în cauzele penale de referință, nota informativă este carențială, or aceasta nu conține o analiză academică a situației juridice de fapt posterioară, a consecințelor și/sau a deficiențelor constatăte în domeniul justiției, urmare drept consecință a declarării stării de urgență în legătură cu situația epidemiologică prin infecția cu COVID-19.

Mai mult, nici proiectul și nici nota informativă nu reglementează într-un mod clar și explicit consecințele nerespectării termenului special pentru efectuarea urmăririi penale, stabilit în art.65 alin.(2), ceea ce este periculos, având în vedere că suntem pe tărâmul dreptului procesual penal.

Având în vedere argumentele expuse, ținând cont de necesitatea reglementării juridice a unor termene speciale de efectuare a urmăririi penale în perioada stării de urgență, de asediu sau de război, sugerăm analizarea oportunității modificării art.259 alin.(3) din Codul de procedură penală, prin introducerea referinței la starea excepțională, astfel încât și în cazul urmăririi penale în cauzele penale desfășurate în perioada stării de urgență, de asediu sau de război se va face de urgență și în mod prioritar.

Pe cale de consecință, evaluând din perspectiva competențelor constituționale proiectul de hotărâre cu privire la aprobarea proiectului de Lege pentru modificarea unor acte normative (*privind gestionarea eficientă a stărilor de urgență*), înregistrat cu numărul unic 529/MJ/2024, Consiliul Superior al Procurorilor avizează proiectul de referință, cu luarea în considerare a recomandărilor expuse în prezenta hotărâre.

Având în vedere argumentele expuse, în temeiul prevederilor art.70 alin.(1) lit.u) art.77 din Legea nr.3/2016, pct.4.1, secțiunea VI, lit.c) din Regulamentul Consiliului Superior al Procurorilor, aprobat prin Hotărârea nr.12-225/16 din 14.09.2016, Consiliul Superior al Procurorilor –

H O T Ă R Ă Ș T E:

1. A aviza proiectul de hotărâre cu privire la aprobarea proiectului de Lege pentru modificarea unor acte normative (*privind gestionarea eficientă a stărilor de urgență*), înregistrat cu numărul unic 529/MJ/2024, cu prezentarea punctului de vedere astfel după cum a fost formulat în partea descriptivă a prezentei hotărâri.

2. Hotărârea se publică pe pagina web oficială a Consiliului Superior al Procurorilor, *www.csp.md*, directoriile *Hotărâri și Transparența*.

**Președinte al Consiliului
Superior al Procurorilor**

semnat

Dumitru OBADĂ